

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem ve věci

žalobce: **L. V.**
bytem X
zastoupeného Mgr. Martinem Rybníkářem,
advokátem se sídlem třída Kpt. Jaroše 1922/3, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje,**
se sídlem Jeremenkova 40a, 779 00 Olomouc

o žalobě proti rozhodnutí ze dne 11. 4. 2023, č. j. KUOK 42407/2023,
sp. zn. KÚOK/2456/2023/ODSH-SD/9148,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 4. 2023, č. j. KUOK 42407/2023, sp. zn. KÚOK/2456/2023/ODSH-SD/9148, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 3 000 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se včasně podanou žalobou, doručenou Krajskému soudu v Brně, domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále též „napadené rozhodnutí“),

kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Magistrátu města Prostějova, Odboru občanských záležitostí – přestupkového oddělení (dále též „správní orgán I. stupně“) ze dne 9. 12. 2022, č. j. PVMU 185627/2022 16a, sp. zn. OZZ 922/2022 Hu (dále též „prvostupňové rozhodnutí“).

2. Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku z nedbalosti podle ustanovení § 125c odst. 1 písm. e) bod 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (dále jen „zákon o silničním provozu“) a dále přestupku z nedbalosti podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona o silničním provozu. Přestupků se dopustil dne 6. 1. 2022 v 10:15 hodin, když řídil motorové vozidlo zn. BMW, registrační značky X po silnici III/4487, přestože v rozporu s § 3 odst. 3 písm. a) zákona o silničním provozu nebyl držitelem příslušného řidičského oprávnění k řízení uvedeného vozidla. To bylo zjištěno hlídkou Policie ČR, dopravním inspektorátem Prostějov, při kontrole tohoto vozidla na silnici III/4487, u hřbitova v katastru obce Pěčín, okr. Prostějov. Žalobce měl vyslovený zákaz řízení motorových vozidel od 11. 9. 2021 do 11. 5. 2022. Dále žalobce při kontrole nepředložil policii řidičský průkaz v rozporu s § 6 odst. 8 zákona o silničním provozu.
3. Za spáchání přestupků byla žalobci podle ustanovení § 35 písm. b) a c) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o odpovědnosti za přestupky“) a podle ustanovení § 125c odst. 5 písm. a) a odst. 6 písm. a) zákona o silničním provozu a v souladu s § 41 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky uložena pokuta ve výši 25 000 Kč a trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 12 měsíců s účinností ode dne nabytí právní moci prvostupňového rozhodnutí. Současně byla žalobci podle ustanovení § 95 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky a v souvislosti s § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb. uložena povinnost nahradit náklady spojené s projednáním přestupku ve výši 1 000 Kč.

II. Žaloba

4. Žalobce shrnul průběh správního řízení a uvedl, že napadené rozhodnutí i řízení mu předcházející považuje za nesprávné a nezákonné. Žalovaný svým postupem porušil ustanovení § 2 odst. 1, 3 a 4, § 3 a § 52 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“). Žalovaný taktéž porušil právo na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.
5. Správní orgány skutek nesprávně posoudily jako přestupek, přestože jednání žalobce všechny znaky přestupku nenaplňovalo. Žalobce si totiž v době, kdy se skutek stal, nebyl vědom toho, že není držitelem řidičského oprávnění k řízení motorových vozidel. Žalobci sice bylo známo, že mu byl rozhodnutím Městského úřadu Louny, odboru dopravy, úseku přestupků v dopravě, ze dne 13. 8. 2021, sp. zn. MULN/8613/936/2020/OS-PD/KO, č. j. MULNCJ 60856/2021 (dále jen „rozhodnutí Městského úřadu Louny“), uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel v délce 8 měsíců. Proti tomuto rozhodnutí však žalobce podal odvolání, o kterém v době, kdy se odehrál nyní posuzovaný skutek, nebylo nadřízeným správním orgánem rozhodnuto. Žalobce byl proto přesvědčen, že rozhodnutí Městského úřadu Louny nenabýlo právní moci a že dne 6. 1. 2022 byl stále držitelem příslušného řidičského oprávnění.

6. V nyní posuzovaném případě tak nebyla naplněna subjektivní stránka přestupku. S touto argumentací se však správní orgány vůbec nevypořádaly. Správní orgán I. stupně ani žalovaný nezohlednili, že žalobce proti rozhodnutí Městského úřadu Louny podal odvolání, které bylo zcela důvodné. Žalovaný pak svůj závěr o tom, že se žalobce dopustil přestupku z nedbalosti, opřel o to, že žalobce vědět měl a mohl, že rozhodnutí Městského úřadu Louny bylo pravomocné, a to s ohledem na platnou právní úpravu doručování. Tyto předpisy týkající se doručování písemností však žalobce jako laik neznal. Nemohl tedy vědět, že mu rozhodnutí Městského úřadu Louny bylo doručeno a nabylo právní moci.
7. Závěrem žalobce navrhl, aby krajský soud zrušil napadené rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

8. Žalovaný ve svém vyjádření shrnul průběh řízení před správními orgány.
9. K žalobním námitkám uvedl, že podle § 94a odst. 1 zákona o silničním provozu držitel řidičského oprávnění pozbývá řidičské oprávnění dnem právní moci rozhodnutí, kterým mu byl příslušným správním úřadem uložen správní trest zákazu činnosti. Rozhodnutí Městského úřadu Louny nabylo právní moci dne 11. 9. 2021, tímto dnem tedy žalobce pozbyl řidičské oprávnění. Pokud tedy žalobce řídil vozidlo dne 6. 1. 2022, měl již platný zákaz činnosti. Žalobce se mylně domníval, že řádně podal odvolání, avšak podané odvolání bylo opožděné a nepřipustné, jak vyplývá z rozhodnutí Krajského úřadu Ústeckého kraje. Bylo tedy možné vyloučit podezření, že se žalobce mohl dopustit trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Tento přečin je tzv. úmyslným trestným činem, což znamená, že k jeho spáchání je potřeba úmyslného zavinění. Jednání žalobce však přesto mohlo být posouzeno jako přestupek.
10. Žalobce tedy zřejmě 6. 1. 2022 sice nevěděl, že nesmí řídit motorová vozidla, avšak o tomto vědět měl a mohl. Je odpovědností každé fyzické osoby, jakým způsobem se postará o vyzvedávání doporučených zásilek a jiných písemností. Na tom nic nemění ani fakt, že žalobce v průběhu řízení před Městským úřadem Louny sdělil doručovací adresu – avšak pouze e-mailem bez zaručeného podpisu. Není-li takové podání v zákonem stanovené lhůtě potvrzeno, nelze jej považovat za řádné. Správní orgány ani nejsou povinny podatele vyzývat k odstranění tohoto nedostatku. Rozhodnutí Městského úřadu Louny tak bylo doručeno fikcí na adresu trvalého pobytu žalobce a nabylo právní moci 11. 9. 2021. Žalobce byl v rozhodnutí řádně poučen, v jaké lhůtě může podat odvolání. Pokud žalobce poté, co se dne 13. 9. 2021 dozvěděl o existenci rozhodnutí Městského úřadu Louny, podal odvolání, měl a mohl vědět, že je podáno opožděně. Pouze s podáním včasného odvolání je spojen odkladný účinek odvolání. Odvolání nadto bylo nepřipustné, neboť jej žalobce zaslal z datové schránky svého zaměstnavatele, právnické osoby Pennantgroup s.r.o., tedy z datové schránky, která mu nebyla přidělena. Součástí podání bylo blanketní odvolání podepsané žalobcem. Datová zpráva však byla podána jiným subjektem než žalobcem, byl proto vyzván k doplnění podání ve smyslu § 37 odst. 4 správního řádu. Výzvu si žalobce převzal dne 12. 10. 2021, přesto své podání nedoplnil. Doplnil jej dne 4. 2. 2022, tedy až poté, co se stal nyní řešený skutek.

11. Žalobce tedy nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, proto není vyloučeno, že byl při policejní kontrole překvapen, že nemůže řídit motorové vozidlo. Vzhledem k okolnostem a svým poměrům to však vědět měl a mohl. Nedbalostní zavinění není vyloučeno, ačkoliv státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Prostějově ve svém stanovisku ze dne 14. 3. 2022 měl výslovně uvést, že žalobce nejednal zaviněně. Státní zástupce totiž posuzoval pouze úmyslné zavinění ve vztahu k tomu, zda se žalobce dopustil trestného činu. Lze tedy uzavřít, že se žalobce dopustil přestupku podle § 125c odst. 1 písm. e) bod 1 zákona o silničním provozu z nevědomé nedbalosti podle § 15 odst. 3 písm. b) zákona o odpovědnosti za přestupky. K odpovědnosti fyzické osoby za přestupek postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění.
12. U přestupku podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona o silničním provozu žalovaný konstatoval, že žalobce jako osoba, která absolvovala autoškolu, musel znát pravidla silničního provozu. Musel tedy vědět, že svým jednáním, tedy nepředložením řidičského průkazu, může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že tento zájem neporuší nebo neohrozí. Lze tedy konstatovat nedbalost vědomou.
13. Žalovaný má tedy na základě výše uvedeného za to, že žalobce se uvedených přestupků dopustil. I výši správních trestů shledal žalovaný jako přiměřenou. Proto navrhl, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Replika

14. Žalobce zopakoval, že žalobu považuje za důvodnou. Nesouhlasí s argumentací žalovaného, že byla naplněna subjektivní stránka přestupku a že se žalobce přestupku dopustil z nedbalosti. Právní předpisy obsahující pravidla pro zasílání elektronických podání a pro doručování písemností jsou pro laiky poměrně složité, tyto předpisy nejsou laické veřejnosti známy a zasílání elektronických podání v rámci správního řízení není pro laiky natolik běžnou záležitostí. Žalobci tedy nelze vytýkat, že tyto právní předpisy neznal, a v důsledku toho nevěděl, že rozhodnutí Městského úřadu v Lounech nabylo právní moci.
15. Nadto žalobce v přestupkovém řízení vedeném u Městského úřadu v Lounech v prvotních fázích řízení komunikoval se správním orgánem e-mailem, a to i přesto, že zprávy nebyly opatřeny zaručeným elektronickým podpisem. Jestliže Městský úřad v Lounech následně nepřihlížel k e-mailové žádosti žalobce, aby mu bylo doručováno na doručovací adresu, jednalo se o tzv. úskočný úkon veřejné moci, čímž bylo porušeno ústavně zaručené právo žalobce na legitimní očekávání.
16. Žalobce proto trvá na tom, že se nyní řešeného skutku nedopustil zaviněně, tedy tento skutek nespáchal ani úmyslně, ani z nedbalosti. Nejedná se tedy o přestupek.

V. Průběh ústního jednání

17. Krajský soud nařídil ve věci na den 23. 1. 2025 ústní jednání.
18. Žalobce trval na podané žalobě. Považuje napadené rozhodnutí za nesprávné. Zdůraznil, že v rámci přestupkového řízení u Městského úřadu v Lounech komunikoval se správním orgánem e-mailem, správní orgán na jeho zprávy reagoval. Měl tedy za to, že komunikace se správním orgánem je takto v pořádku. Následně e-mailem zaslal i omluvu z jednání a žádost o doručování na jinou adresu. Městský úřad v Lounech mu na

doručovací adresu nedoručoval, ani ho neupozornil, že ho tam nebude obesílat. Postup Městského úřadu v Lounech proto nebyl správný. Rozhodnutí Městského úřadu v Lounech následně nabylo právní moci po doručení fikcí, ačkoliv žalobce očekával, že rozhodnutí bude doručováno na doručovací adresu. Rozhodnutí mu bylo později doručeno do vlastních rukou, proto si myslel, že odvolání proti rozhodnutí podal včas. Žalobce tedy očekával, že správní řízení u Městského úřadu v Lounech stále probíhá a nevěděl, že již má platný zákaz řízení. To má vliv na posuzování subjektivní stránky přestupku. Na straně žalobce není ani zavinění ve formě nevědomé nedbalosti.

19. Žalovaný uvedl, že shledal u žalobce nedbalostní zavinění, jelikož došel k závěru, že žalobce skutečně nevěděl o tom, že má platný zákaz řízení. Nicméně to vědět měl a mohl. To, že se nezajímal o doručování rozhodnutí Městského úřadu v Lounech a že nevěděl o nepřipustnosti odvolání proti němu, je věcí žalobce, který si dostatečně nehlídal svá práva ve smyslu zásady *vigilantibus iura scripta sunt*.

VI. Posouzení věci krajským soudem

20. Žaloba byla podána v zákonné dvouměsíční lhůtě (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního – dále jen s.ř.s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.) a jde o žalobu přípustnou (zejména § 65, § 68 a § 70 s.ř.s.).
21. Napadené rozhodnutí žalovaného krajský soud přezkoumal v řízení podle části třetí, hlavy II, dílu 1, § 65 a následujících s.ř.s. v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s.ř.s.), ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s.ř.s.).
22. Krajský soud v Brně dospěl k závěru, že žaloba je částečně důvodná.
23. Žalobci bylo správními orgány mj. kladeno za vinu porušení § 6 odst. 8 zákona o silničním provozu.
24. Předně soud konstatuje, že v období po nabytí právní moci napadeného rozhodnutí došlo v důsledku nabytí účinnosti zákona č. 271/2023 Sb. k novelizaci ustanovení § 6 odst. 8 zákona o silničním provozu, které je pro něj ve své současné podobě příznivější, neboť jednání kladené žalobci za vinu „dekriminalizuje“. Ačkoliv žalobce neuplatnil v žalobě námitku, že v mezidobí došlo ke změně právní úpravy, která je pro žalobce příznivější, soud musel k této skutečnosti přihlédnout bez ohledu na to, zda to žalobce učinil předmětem svých námitek či nikoliv.
25. Při své úvaze přitom krajský soud vycházel z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, která připouští prolomit zásady soudního přezkumu vyjádřené v § 75 s. ř. s. tehdy, jestliže by jejich aplikace vedla k porušení ústavně zaručeného hmotného práva. Smysl zásady koncentrace a dispozitivnosti řízení totiž nemůže být vykládán takovým způsobem, aby vyvolal protiústavní důsledky. Jinak řečeno, postup soudu, jenž by vědomě, byť při respektování procesních norem, vydal protiústavní rozsudek, je v podmínkách právního státu nepřijatelný. Jádrem tohoto výkladu lze nalézt zejména v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2008, č. j. 2 As 9/2008 – 77, podle něhož „*smysl procesních norem spočívá ve vytváření mechanismů k ochraně hmotného práva. Procesní normy tedy nelze vnímat jako samoučelné (samonosné), a tím spíše nemohou představovat překážku pro aplikaci ústavně zaručené*“.

hmotněprávní normy“. Uvedené závěry přitom Nejvyšší správní soud formuloval ve vztahu k čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), tj. vůči principu přípustnosti retroaktivity pozdějšího zákona ve prospěch pachatele (tzv. retroaktivita *in bonam partem* či retroaktivita *in mitius*) v prostředí přestupkového práva. V této souvislosti pak Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že „rozhoduje-li krajský soud ve správním soudnictví o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, kterým bylo rozhodnuto o vině a trestu za správní delikt v situaci, že zákon, kterého bylo použito, byl po právní moci správního rozhodnutí změněn nebo zrušen, je povinen přihlídnout k zásadě vyjádřené ve větě druhé čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod, podle níž se trestnost činu posoudí a trest ukládá podle právní úpravy, která nabyla účinnosti až poté, kdy byl trestný čin spáchán, je-li to pro pachatele příznivější“. Současně Nejvyšší správní soud dodal, že „pokud budoucí zákonná úprava určité jednání „dekriminalizuje“, tzn. již ho nadále nepovažuje za společensky škodlivé nebo nebezpečné, není dán žádný rozumný důvod, aby v dobíhajících řízeních ještě trestáno bylo“ (srov. k tomu též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2008, č. j. 9 As 7/2008 – 55).

26. Správnost těchto závěrů a jejich plná použitelnost v prostředí správního trestání byly následně potvrzeny i rozšířeným senátem Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 As 104/2013 – 46. Proto Nejvyšší správní soud na výklad umožňující přímou aplikaci ústavně zaručených hmotných práv navázal i v řadě svých dalších rozhodnutí (srov. zde např. rozsudky ze dne 1. 6. 2010, č. j. 2 As 35/2010 – 62, ze dne 3. 6. 2015, č. j. 6 As 266/2014 – 41, ze dne 13. 12. 2016, č. j. 6 As 163/2016 – 39, ze dne 10. 4. 2019, č. j. 2 As 234/2018 – 36, či ze dne 11. 2. 2020, č. j. 4 As 376/2019 – 31). Plné uplatnění předestřený právní názor nalézá i v novější judikatuře Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudky ze dne 17. 12. 2021, č. j. 5 As 350/2020 – 26, či ze dne 9. 3. 2023, č. j. 8 As 106/2021 – 43) a lze konstatovat, že se v současné době jedná již o právní názor zcela ustálený.
27. S ohledem na shora uvedená judikaturní východiska byl krajský soud v nyní řešené věci povinen přihlídnout k čl. 40 odst. 6 Listiny a musel porovnat, jestli je pozdější (aktuální) právní úprava odpovědnosti za přestupek obsažená v zákoně o silničním provozu pro žalobce příznivější či nikoliv.
28. Žalobci bylo správními orgány kladeno za vinu porušení § 6 odst. 8 zákona o silničním provozu, neboť na výzvu kontrolujících policistů nepředložil řidičský průkaz. Seznam dokladů, které je řidič motorového vozidla povinen mít při řízení u sebe, upravuje § 6 odst. 7 zákona o silničním provozu, přičemž dle zákonné úpravy platné a účinné v době spáchání přestupku (tj. dne 6. 1. 2022) bylo dle písm. a) tohoto ustanovení bez výjimky nutné, aby měl řidič motorového vozidla při řízení u sebe řidičský průkaz. Tato absolutně pojatá povinnost byla nicméně ke dni 1. 1. 2024 relativizována v důsledku nabytí účinnosti novely zákona o silničním provozu č. 271/2023 Sb. V současné době proto u sebe řidič mít řidičský průkaz nemusí, pokud je držitelem platného řidičského průkazu České republiky. Z toho vyplývá, že osvědčení ani není povinen předložit na výzvu osob vymezených v § 6 odst. 8 zákona o silničním provozu.
29. Při porovnání znění § 6 odst. 7 písm. a) zákona o silničním provozu účinného v době spáchání přestupku se zněním téhož ustanovení účinným od 1. 1. 2024 je zjevné, že pozdější zákonná úprava je z hlediska odpovědnosti za přestupek vůči žalobci jednoznačně příznivější, neboť povinnost mít u sebe při jízdě v motorovém vozidle řidičský průkaz a na výzvu vybraných osob jej předložit se nově vztahuje jen na řidiče,

kteří nejsou držiteli platného řidičského průkazu České republiky. Takovou osobou žalobce prokazatelně v době spáchání přestupku nebyl (ačkoliv měl platný trest zákazu činnosti, viz níže). Nahlíženo optikou současné právní úpravy se tedy žalobce přestupkového jednání nemohl dopustit. Poněvadž krajský soud dospěl k závěru, že skutek, jež správní orgány vzaly za základ pro odpovědnost za přestupek, již podle nové zákonné úpravy nenaplnňuje znaky skutkové podstaty přestupku, tj. došlo k jeho dekriminalizaci, musel na základě přímé aplikace čl. 40 odst. 6 Listiny přistoupit ke zrušení napadeného rozhodnutí. Retroaktivní působení pozdějšího zákona ve prospěch pachatele neumožňuje, aby byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku a aby byl za své jednání potrestán prostředky přestupkového práva.

30. Vzhledem ke skutečnosti, že žalobce byl uznán vinným ze spáchání více přestupků, nebrání tato skutečnost tomu, aby soud ve vztahu k ostatním přestupkům žalobní námitky vypořádal. Ostatní žalobní námitky však soud neshledal jako důvodné.
31. Žalobce dále namítal, že skutek podle § 125c odst. 1 písm. e) bod 1 zákona o silničním provozu správní orgány nesprávně posoudily jako přestupek, jelikož jednání žalobce všechny znaky přestupku nenaplnovalo. Žalobce přitom argumentoval tím, že si nebyl vědom toho, že nebyl držitelem řidičského oprávnění. Nevěděl totiž, že v době spáchání přestupku bylo rozhodnutí Městského úřadu Louny již pravomocné, a tedy že byl účinný trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 8 měsíců.
32. Krajský soud však souhlasí se závěrem žalovaného, že je dáno zavinění žalobce za přestupek ve formě nevědomé nedbalosti a je tedy za přestupek odpovědný.
33. Podle § 15 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky *k odpovědnosti fyzické osoby za přestupek se vyžaduje zavinění. Postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění.*
34. Podle § 15 odst. 3 písm. b) zákona o odpovědnosti za přestupky *přestupek je spáchán z nedbalosti, jestliže pachatel nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl.*
35. K založení odpovědnosti za přestupek tak plně postačuje zavinění ve formě nevědomé nedbalosti. Složka nedbalostní je přitom založena na složce vědění a chybí složka vůle, na rozdíl od úmyslného zavinění.
36. U nedbalosti nevědomé pak musí být splněno, že pachatel nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, tedy že nevěděl, že může ohrozit nebo porušit zájem, proti kterému přestupek směřuje a k jehož ochraně je příslušné ustanovení určeno. Druhou podmínkou je skutečnost, že to pachatel vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl, tedy dodržení určité míry opatrnosti.
37. V nyní posuzovaném případě není sporné, že je splněna složka, že žalobce nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem. Sporné však je, zda to žalobce vědět měl a mohl, vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům.
38. Ačkoliv to není mezi stranami sporné, soud dále shrnuje podstatné body z průběhu přestupkového řízení u Městského úřadu v Lounech, v rámci něhož byl žalobci uložen trest zákazu řízení motorových vozidel v délce 8 měsíců, který byl účinný v době, kdy došlo k nyní řešenému skutku.

39. Žalobce v rámci přestupkového řízení u Městského úřadu v Lounech komunikoval se správním orgánem prostřednictvím e-mailu, konkrétně adresy pennantpart@seznam.cz, bez zaručeného elektronického podpisu. Z této e-mailové adresy, podáním bez zaručeného elektronického podpisu, žalobce mj. zaslal Městskému úřadu v Lounech i žádost ze dne 5. 4. 2021 o doručování písemností na doručovací adresu. Z rozhodnutí Krajského úřadu Ústeckého kraje ze dne 14. 2. 2022, č. j. KUUK/025883/2022/DS/FD, sp. zn. KUUK/139331/2021 (dále jen „rozhodnutí Krajského úřadu Ústeckého kraje“), které je součástí správního spisu, vyplynulo, že žalobce byl vyzván k doplnění tohoto elektronického podání bez zaručeného elektronického podpisu ve lhůtě 5 pracovních dnů (ačkoliv k tomu správní orgán není povinen). Je tedy zjevné, že žalobce byl poučen o tom, že správní orgán nebude k danému elektronickému podání přihlížet, pokud jej nedoplní. Z toho také mohlo být žalobci zřejmé, že Městský úřad v Lounech mu nebude doručovat písemnosti na jím uvedenou doručovací adresu.
40. Následně žalobci bylo doručováno rozhodnutí Městského úřadu v Lounech na adresu trvalého pobytu, tam mu bylo doručeno fikcí dne 26. 8. 2021, jelikož si zásilku nevyzvedl ve lhůtě 10 dnů od jejího uložení. Právní moci rozhodnutí nabylo dne 11. 9. 2021. Rozhodnutí následně bylo žalobci doručeno i do vlastních rukou prostřednictvím Policie ČR dne 13. 9. 2021. Žalobce tedy o rozhodnutí Městského úřadu v Lounech věděl. Odvolání proti rozhodnutí Městského úřadu v Lounech podal žalobce dne 27. 9. 2021, tedy až po uplynutí lhůty k podání odvolání. Nenastal tedy odkladný účinek podaného odvolání, ten je zákonem (§ 85 odst. 1 správního řádu) předpokládán pouze v případě včasného a přípustného odvolání. Právní moc rozhodnutí Městského úřadu v Lounech tedy nastala a trest zákazu činnosti byl účinný od 11. 9. 2021.
41. Z průběhu správního řízení je podle názoru soudu zřetelné, že žalobci bylo známo, že k jeho elektronickým podáním bez zaručeného elektronického podpisu Městský úřad v Lounech nepřihlížel. Z rozhodnutí Krajského úřadu Ústeckého kraje vyplývá, že Městský úřad v Lounech žalobce vyzýval, aby doplnil svá elektronická podání bez zaručeného elektronického podpisu. Není tak pravdou, že by žalobce vůbec netušil, že komunikace se správním orgánem prostřednictvím e-mailu bez zaručeného elektronického podpisu není „v pořádku“.
42. Rovněž žalobce musel tušit, že něco není v pořádku s podaným odvoláním proti rozhodnutí Městského úřadu Louny, když mu byla doručena výzva k doplnění odvolání. Mohl se tedy zajímat o to, jakým způsobem probíhá odvolací správní řízení.
43. V takové situaci lze skutečně poukázat na zásadu *vigilantibus iura scripta sunt* (práva náležejí bdělým), která se uplatní i ve správním řízení. Z průběhu přestupkového řízení, kdy byl žalobce opakovaně vyzýván k doplnění elektronických podání bez zaručeného elektronického podpisu, mu muselo být zřejmé, že konečné rozhodnutí mu bude doručováno na adresu trvalého bydliště. Bylo pak zcela na žalobci, jakým způsobem si zajistí přebírání zásilek, tedy jakým způsobem bude aktivně střežit svá práva, v duchu uvedené zásady *vigilantibus iura scripta sunt*. Následně si žalobce mohl ověřit, zda rozhodnutí Městského úřadu v Lounech již nenabylo právní moci a zda jím podané odvolání bylo včasné a přípustné. V žádném případě však nelze klást k tíži správním orgánům, že si žalobce neověřil, kdy nastala fikce doručení, a kdy uplynula odvolací lhůta, a že v důsledku toho nevěděl, že má již účinný trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel. Toto lze klást k tíži pouze žalobci.

44. Co se týče znalosti právní úpravy, zde platí zásada „neznalost zákona neomlouvá“, přičemž v této věci lze odkázat na usnesení Ústavního soudu ze dne 16. 5. 2002, sp. zn. I. ÚS 699/2000. *„Ústavní soud usuzuje, že stěžovatelovo tvrzení, že jednal v dobré víře a že mu nebylo prokázáno zavinění, nelze zakládat (odvozovat) na neznalosti právní úpravy. Zde platí tradiční zásada „neznalost zákona neomlouvá“ („ignorantia legis non excusat“). Ta je zajisté v právním státě nemyslitelná bez řádného vyhlášení normativního aktu stanoveným způsobem, tj. způsobem, jenž mimo jiné každému umožňuje se s tímto normativním aktem seznámit (srov. Veverka, Vl. - Boguszak, J. - Čapek, J.: *Základy teorie práva a právní filozofie, Codex, Praha 1996, str. 24, 32*).“* V nynější situaci tak nebylo možné v důsledku tvrzené neznalosti zákona uvažovat o neexistenci zavinění. Uvedenou zásadu lze přenést i do znalosti doručování v přestupkovém řízení u Městského úřadu v Lounech. Nadto lze s ohledem na mnohost žalobcem spáchaných přestupků konstatovat, že v kontaktu s úřady není žádným „nováčkem“ a lze předpokládat, že zásady doručování písemností ve správním řízení a to, jakým způsobem rozhodnutí nabývá právní moci, mu mohly být známy.
45. Na základě výše uvedeného krajský soud dospěl k závěru, že u žalobce byla dána i složka nevědomé nedbalosti spočívající v tom, že „vědět měl a mohl“, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem (v daném případě zájem na tom, aby motorová vozidla řídily jen ty osoby, které mají platné řidičské oprávnění). Tedy vědět měl a mohl, že má již účinný zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel.
46. Městský úřad v Lounech procesně nepochybil (což bylo ostatně potvrzeno i rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 6. 10. 2022, č. j. 58 A 3/2022 – 37, kasační stížnost proti tomuto rozsudku byla následně odmítnuta pro nepřijatelnost usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2023, č. j. 4 As 265/2022 – 57), jeho rozhodnutí proto řádně nabylo právní moci. V průběhu řízení před Městským úřadem v Lounech nedošlo k žádnému „úskočnému“ úkonu, naopak žalobce byl vyzván k doplnění elektronických podání bez zaručeného elektronického podpisu, aniž by k tomu byl správní orgán povinen. To spíše ukazuje na vstřícnost správního orgánu. Bylo proto již jen na žalobci, aby si pohlídal svá práva a povinnosti.
47. Na základě výše uvedeného má proto soud za to, že napadené rozhodnutí je stran přestupku § 125c odst. 1 písm. e) bod 1 zákona o silničním provozu zcela zákonné a správné. Žalovaný i správní orgán I. stupně správně shledali, že u žalobce bylo dáno zavinění ve formě nevědomé nedbalosti, kdy žalobce nevěděl, ale měl a mohl vědět, že dne 6. 1. 2022 měl platný zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel v délce 8 měsíců.

VII. Závěr a náklady řízení

48. Vzhledem k výše uvedenému soud shrnuje, že rozhodnutí žalovaného shledal podle skutkového a právního stavu v době rozhodování žalovaného i správního orgánu I. stupně zákonným, je však nucen, z výše vyložených důvodů, napadené rozhodnutí zrušit podle ustanovení § 78 odst. 1 s.ř.s. a věc vrátit k dalšímu řízení, ve kterém bude žalovaný správní orgán vázán právním názorem zdejšího soudu podle ustanovení § 78 odst. 5 s.ř.s.

49. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází ze znění ustanovení § 60 odst. 1 a 7 s.ř.s. Podle ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s. *má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci* *úspěch* *neměl.* Podle ustanovení § 60 odst. 7 s.ř.s. *jsou-li pro to důvody zvláštního zřetele hodné, může soud výjimečně rozhodnout, že se náhrada nákladů účastníkům nebo státu zcela nebo zčásti nepřiznává.* Žalovaný ve věci úspěšný nebyl, právo na náhradu nákladů řízení mu tak nepřisluší.
50. Ačkoliv žalobce ve věci úspěšný byl, zdejší soud v posuzované věci shledal existenci mimořádných důvodů zvláštního zřetele hodných pro aplikaci ustanovení § 60 odst. 7 s.ř.s. a žalobci náhradu nákladů zčásti nepřiznal. Ke zrušení napadeného rozhodnutí nedošlo v důsledku pochybení žalovaného či správního orgánu I. stupně, nýbrž v důsledku nabytí účinnosti zákona č. 271/2023 Sb., jímž došlo k novelizaci ustanovení § 6 odst. 8 zákona o silničním provozu a v důsledku toho k dekriminlizaci jednání kladenému žalobci za vinu. Nadto soud shledal, že námitky vztahující se k přestupku podle § 125c odst. 1 písm. e) bod 1 zákona o silničním provozu nejsou důvodné, lze tak konstatovat, že žalobce byl úspěšný jen částečně.
51. S ohledem na výše uvedené shledal soud, že je na místě přiznat žalobci pouze náhradu nákladů řízení ve výši 3 000 Kč, které odpovídají výši soudního poplatku, který žalobce musel uhradit. Ve zbytku soud shledal důvody zvláštního zřetele hodné pro nepřiznání náhrady nákladů řízení.
52. Soud proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 23. ledna 2025

JUDr. Petr Polách v. r.
samosoudce